

Vergaderjaar 2025–2026

28 844

Integriteitsbeleid openbaar bestuur en politie

Nr. 306

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 juni 2026

Hierbij bied ik u, mede namens de Staatssecretaris Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, het Rapport «De Onmisbare Schakel – In gesprek met maatschappelijke organisaties over een veilige meld- en integriteitscultuur in Caribisch Nederland» van Transparency International Nederland (hierna: TI-NL) aan. Op 28 mei 2025 heeft mijn ministerie een subsidie toegekend aan TI-NL om een studie te verrichten naar maatschappelijke organisaties, zoals servicegroepen, burgergroeperingen en vakbonden, en hun rol in de bevordering van een integriteitscultuur en veilige meldcultuur. De studie van TI-NL is op eigen initiatief geïnitieerd en in onafhankelijkheid uitgevoerd.

De studie brengt de rol en inzet van maatschappelijke organisaties bij de bestrijding van ambtelijke en bestuurlijke corruptie in beeld. De maatschappelijke organisaties zelf zien het systeem van patronage, de cultuur van zwijgen en het daardoor ontlopen van verantwoordelijkheid als de belangrijkste obstakels voor een veilige meld- en integriteitscultuur. Met name individuen doen geen melding, ook uit angst voor represailles. Er is behoefte aan meer of verbeterde meldkanalen, mits de meldingen dan ook opgepakt worden.

TI-NL doet een achttal aanbevelingen aan JenV, het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en de Openbare Lichamen. Deze aanbevelingen zien vooral op preventie en cultuurverandering. Zij bieden geen praktische handvatten, maar schetsen een ideaal klimaat waarin maatschappelijke organisaties hun werk kunnen doen en er een cultuur van integriteit is in Caribisch Nederland. De aanbevelingen zien vooral op de nood aan cultuurverandering, in dat kader te nemen preventieve maatregelen en hoe maatschappelijke organisaties beter in hun werk ondersteund kunnen worden. Deze aanbevelingen sluiten aan bij lopende trajecten, zoals die vanuit de Agenda Goed Bestuur Caribisch Nederland worden uitgevoerd onder de beleidsverantwoordelijkheid van

BZK.¹ De specifieke focus op maatschappelijke organisaties is vooralsnog niet aanwezig in deze Agenda.

Een andere belangrijke aanbeveling is het doorzetten van het plan om toegankelijke juridische bijstand in Caribisch Nederland mogelijk te maken. JenV zet momenteel samen met BZK op alle drie de eilanden een voorziening voor rechtshulp en gelijke behandeling op.² JenV is verantwoordelijk voor de rechtshulp (de juridische loketten) en BZK voor gelijke behandeling (de anti-discriminatievoorziening). Er komt op elk eiland dus één loket dat bedoeld is om de rechtsbescherming voor burgers te versterken. De voorziening gaat mensen gratis rechtshulp bieden, dat wil zeggen: informatie, advies en hulp/ondersteuning. Dat omvat geen juridische vertegenwoordiging. Daarvoor zullen burgers zich tot een advocaat moeten wenden. De dienstverlening komt in de loop van 2026 op gang.

De studie van TI-NL bevestigt verder de bevindingen uit het onderzoeksrapport «Ambtelijk-bestuurlijke integriteit in Caribisch Nederland» van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (hierna: WODC) en ondersteunt het bereiken van beleidsdoelen zoals opgenomen in de beleidsreactie op dat rapport, specifiek aan voorbeeldgedrag aan de top, de maatschappelijke randvoorwaarden en de monitoring van integriteit.³

Ook past het rapport van TI-NL binnen de JenV Beleidsagenda Caribisch Nederland 2026–2030 die op 31 maart 2026 gepubliceerd is.⁴ Hierin staat dat, als onderdeel van de rijksbrede corruptieaanpak, het kabinet decentrale overheden in Europees en Caribisch Nederland mobiliseert om het voorkomen en het bestrijden van corruptie binnen hun organisaties op de agenda te plaatsen.⁵ Tot slot draagt het onderzoek van TI-NL bij aan de opvolging van de aanbeveling van de Raad van de Rechtshandhaving met betrekking tot het organiseren in samenwerking met betrokken organisaties van publieke bewustwordingscampagnes voor het melden van integriteitsschendingen en de schadelijke effecten van ambtelijke corruptie.⁶

Mijn ministerie is momenteel bezig met het uitwerken van de vier lijnen van de Rijksbrede Anti-Corruptieaanpak voor Caribisch Nederland, conform het principe van *Comply or Explain*. Dit gebeurt in samenwerking met onder meer BZK en de Rijksdienst Caribisch Nederland. Daarbij wordt bezien in hoeverre de conclusies en aanbevelingen van het rapport van TI-NL hierin kunnen worden meegenomen. Over de voortgang hiervan informeer ik uw Kamer na het zomerreces.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D.M. van Weel

¹ Zie JenV Beleidsagenda Caribisch Nederland 2026–2030.

² Kamerstukken II, 2022/23, 31 753, nr. 285; Kamerstukken II, 2024/25, 29 279, nr. 920.

³ Kamerstukken II, 36 600 IV, nr. 36.

⁴ Zie JenV Beleidsagenda Caribisch Nederland 2026–2030.

⁵ Kamerstukken II, 2024/25, 29 911, nr. 472.

⁶ Kamerstukken II, 36 200 IV, nr. 64.